

NEŽÁDOUCÍ OKAMŽIKY manipulace a cenzura ve fotožurnalistice

Manipulace, zákazy, omezování projevu, příkazy a úpravy, včetně dodatečných, zkreslujících historickou pravdu zpětně, provázejí dějiny médií od jejich prvopočátku. Všem těmto nežádoucím jevům se nejlépe daří v režimech totalitních, ale nejen výhradně v nich. V podmínkách ČTK, a to v oblasti fotografie, lze zejména za války a v letech komunistického režimu vystopovat několik způsobů manipulativního počínání:

- neúčast fotografa na nežádoucí události, fotografie tedy vůbec nevznikla.
- účast fotografa a okamžitý nebo následný celkový zákaz používání vzniklé fotografie.
- účast fotografa a okamžité nebo následné omezení užívání fotografie jen pro jmenovitě vybrané účely.
- účast fotografa a vstup retuší do obsahu fotografie ihned nebo s odstupem času.

Fotografie, ať už s jakýmkoliv povoleným systémem užívání, se od počátku ukládají ve fotoarchivu, dnes v elektronické fotobance. Původní **negativy se archivovaly v obálkách označených různými razítky a příkazy, které signalizovaly, jakým způsobem je lze užívat.** V některých fotoarchivech se podobný „bezpečnostní“ systém neprovedl a nežádoucí fotografie šly rovnou do stoupy. Takový osud naštěstí fotoarchiv ČTK nepotkal, dokumenty se navzdory zákazům dochovaly, mohou se dnes volně používat, případně sloužit jako varovné memento například formou výstavy, jako je tato.

1. Najdete některé příklady **osobností/událostí z období tzv. první republiky (1918–1938)**, které byly **zapovězeny jak během německé okupace**, protože posilovaly národní sebevědomí, **tak za vlády komunistů**, protože neodpovídaly jejich výkladu dějin o vlivu bolševické revoluce?

.....

.....

.....

2. **Protektorátní cenzura** hlídala i pouhé náznaky protinacistických postojů, přílišné poukazování na národní tradice skrytě podporující vlastenectví, o domácím či zahraničním odboji nemluvě. Najdete příklady fotografií, které **používala ke své propagandě a těch, které se naopak v dobovém tisku nesměly objevit?**

.....

.....

-
-
3. Které **fotografie z období konce války a osvobození** se po nástupu komunistického režimu nesměly publikovat a proč?

.....

.....

.....

.....

4. **Přehodnocování historických etap** dávalo v době komunistické totality u nás podněty k mnoha úpravám dokumentů. Najdete příklady **osobností, které byly z fotografií dodatečně vymazány**? Proč se tak stalo?

.....

.....

.....

.....

5. Dvě mohutné **vlny emigrace, v roce 1948 v roce 1968** způsobily, že se tisíce fotografií v archivu ČTK propadly do klatby nepoužitelných položek. Najdete příklady **osobností, jejichž fotografie nemohly být vzhledem k jejich emigraci publikovány**?

.....

.....

.....

.....

6. Najdete **fotografie z událostí** v době komunistické diktatury, **kteřé v oficiálním zpravodajství nesměly být zachyceny**?

.....

.....

.....

.....

7. **Proč** myslíte, že představitelé totalitních režimů zakazovali použití některých fotografií? **Proč** myslíte, že fotografové a novináři tyto zákazy dodržovali?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

8. Napište **JEDNU VĚTU**, která vystihne, jak na Vás výstava zapůsobila a co jste si z ní odnesli: